

взаємин в підлітковому середовищі: профілактика, подолання і запобігання / Е.А. Пономарьова // Соціальна безпека сім'ї та дитинства. – 2014. – 254 с.

Юлія Клішко,

студентка 2 курсу

Факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **В. В. Чумак,**

к. психол. н., доцент (БДПУ)

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ГУМАНІСТИЧНИХ ЗАСАД УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА

Актуальність. Наразі освітня галузь в Україні зазнає значних трансформацій: активно проводяться реформи в галузі підготовки майбутніх вчителів, яким у подальшому буде необхідно забезпечити оптимальний психологічний клімат в учнівському колективі з метою підвищення ефективності в управлінні ним. Варто зазначити, що швидкими темпами в нашій державі відбувається процес гуманізації освіти. З-поміж принципів, які виступають підґрунтям функціонування освітньої галузі, основоположним є принцип гуманізму, що передбачає визнання людини, особистості як цінності, заради якої здійснюється розвиток суспільства. Саме тому швидкими темпами в нашій державі відбувається процес гуманізації освіти, ядром якого є поняття гуманістичної спрямованості особистості вчителя.

Ступінь досліджуваності проблеми. Ще за часів Давньої Греції Протагор зазначав, що «людина є мірою всіх речей», а Демокрит, Платон, Сократ, Аристотель пропонували ідею особистісно-зорієнтованої освіти. Сьогодні в умовах ідеологічної свободи ідеї справжнього гуманізму знову впливають на розвиток педагогічної науки в цілому та, зокрема, в теорії управління освітнім закладом. Але, на жаль, ці ідеї так і залишаються в теоретичній площині дидактики й теорії виховання, а в житті керівники шкіл більше орієнтовані, на сам педагогічний процес, ніж на особистість окремого учня, його індивідуальний розвиток. Саме тому нагально постає необхідність визначення психологічних основ гуманізму в управлінській діяльності майбутніх педагогів, з метою вдалої реалізації їх на практиці.

Дослідженням даної проблеми в різні історичні періоди займалися багато зарубіжних та вітчизняних вчених-педагогів та психологів (К. Д. Ушинський, А. Дістерверг, В. О. Сухомлинський, Є. І. Рогов, А. М. Столяренко та ін.).

Мета та методи дослідження. Теоретичний аналіз психологічних основ гуманістичних засад управлінської діяльності педагога.

Сутність дослідження. Теоретичні основи гуманної педагогіки було закладено К. Д. Ушинським, який наголошував на тому, що ідеальний учитель – той, який тонко відчуває душевний стан своїх учнів, бачить у кожному з них особистість. В. О. Сухомлинський наголошував на ідеї виховання заради щастя дитини, вважав, першочерговим завданням вчителя повинно бути відкриття у кожній особистості творця, підняття особистості на новий рівень її розвитку [1].

Є. І. Рогов, досліджуючи дане питання, виділив чотири типи педагогів на основі спрямованості особистості вчителя: вчитель-комунікатор, вчитель-предметник, вчитель-організатор, вчитель-педагог. Для вчителя-організатора важливо реалізувати свою потребу в лідерстві, домінуванні, розкрити свої якості вольової, сильної, вимогливої, енергійної людини. Йому легко вдається організувати учнів, він уміє пробудити в них дух колективної зацікавленості, ділового співробітництва, відповідальності. Вчитель-предметник реалізує свій інтелект, глибокі знання зі свого предмету. Він поважає інтелект і виховує його в учнів засобами свого предмету. Це професійно компетентна й творча людина, віддана своїй професії. Вчитель-комунікатор реалізує у професії вчителя потребу в спілкуванні. Він доброзичливий, співчутливий, привабливий, високоморальний. Його вплив на учнів насамперед емоційний, через пошук шляхів сумісності з учнем, через особистий контакт. Вчитель-інтелігент реалізує в професії свою потребу в духовності, високої моральності та вихованні цих якостей у учнів. Це людина з високою загальною культурою, високим рівнем інтелекту. Високими моральними якостями, постійними духовними пошуками. Він виховує собою, власним прикладом [2].

Дослідження А. М. Столяренко доводять, що стиль керівництва значною мірою визначає ефективність навчання і виховання, а також особливості розвитку особистості та формування міжособистісних відносин у навчальній групі.

Висновки. Отже, гуманізація процесу педагогічного управління освіти в XXI столітті повинна базуватися на таких психолого-педагогічних основах: надання пріоритету індивідуальній формі взаємодії учителя та учня; позитивна налаштованість педагога до учнів; врахування індивідуально-психологічних особливостей учня та його інтересів; розвиток в учнів позитивного світосприйняття; допомога у розвитку гармонійного творчого потенціалу учня як суб'єкта, як самотутньої особистості; прояв толерантності, справедливості, емпатійності, поваги до учня; надання переваги демократичному стилю управління в педагогічній діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Філімончук А. В. Психологічні основи гуманістичних засад управлінської діяльності педагога / А. В. Філімончук // Вісник Житомирського ДЦНТЕІ. – К., 2008. – № 1. – С. 13–15.

2. Столяренко А. М. Психологія и педагогика / А. М. Столяренко. – М. : ЮНИТИ, 2004. – 423 с.

Владислава Литвяк,

Факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **О.В. Фролова**

к. психол. н., доцент (БДПУ)

СТРАТЕГІЇ ПОДОЛАННЯ ЖИТТЄВИХ КРИЗ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ

Актуальність. Особливості сучасної соціальної реальності, що проявляються у високому темпі та масштабності соціально-політичних та економічних змін, соціальній нестабільності та протиріччях, негативних